

Sygn. akt I C 1735/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 grudnia 2016 r.

Sąd Rejonowy w Grudziądzu, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Maciej Plaskacz

Protokolant st. sekretarz sądowy Patrycja Rytkowska

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2016 r. w Grudziądzu

na rozprawie

sprawy z powództwa **Banku (...) – spółki akcyjnej w W.**

przeciwko **M. O.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego M. O. na rzecz powodowego Banku (...) – spółki akcyjnej w W. kwotę 1.532,93 zł (jeden tysiąc pięćset trzydzieści dwa złote 93/100) z umownymi odsetkami za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie:

- od kwoty 851,63 zł od dnia 11 marca 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 85,16 zł od dnia 11 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 85,16 zł od dnia 11 maja 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 85,16 zł od dnia 11 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 85,16 zł od dnia 11 lipca 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 85,16 zł od dnia 11 sierpnia 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 85,16 zł od dnia 11 września 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 85,16 zł od dnia 11 października 2016 r. do dnia zapłaty,
- od kwoty 85,16 zł od dnia 11 listopada 2016 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanego M. O. na rzecz powodowego Banku (...) – spółki akcyjnej w W. kwotę 995,51 (dziewięćset dziewięćdziesiąt pięć złotych 51/100) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1735/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 marca 2016 r. powodowy Bank (...) spółka akcyjna w W. (dalej jako: (...)) domagał się zasądzenia na jego rzecz od pozwanego M. O. kwoty 3.515,02 zł z umownymi odsetkami w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 10 marca 2016 r. do dnia zapłaty. Strona powodowa wyjaśniła, że dochodzi roszczeń z tytułu niespłaconej pożyczki udzielonej dnia 18 marca 2014 r.

Pismem z dnia 26 kwietnia 2016 r. strona powodowa sprecyzowała, że dług pozwanego obejmuje kapitał w kwocie 3.242,98 zł oraz odsetki umowne za okres od 10 czerwca 2015 r. do 9 marca 2016 r. w kwocie 272,04 zł, w tym odsetki kapitałowe w kwocie 147,71 zł i odsetki za opóźnienie w kwocie 124,33 zł.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym dnia 6 maja 2016 r., I Nc 1225/16, referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Grudziądzu nakazał pozwanemu, aby zapłacił stronie powodowej kwotę 3.505,02 zł z żądanymi odsetkami oraz kwotę 90,76 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2016 r. Sąd uchylił nakaz zapłaty.

Zarządzeniem wydanym dnia 13 września 2016 r. na wniosek strony powodowej ustanowiono kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego.

W piśmie procesowym dnia 21 października 2016 r. strona powodowa złożyła wyjaśnienia co do podstawy prawnej i faktycznej żądania, podnosząc m.in. że umowa pożyczki została wypowiedziana pozwanemu pismem z dnia 11 września 2015 r.

Na rozprawie dnia 27 października 2016 r. kurator pozwanego wniósł o oddalenie powództwa. Zarzucił, że wypowiedzenie umowy nie zostało skutecznie doręczone pozwanemu, a odsetki powinny być naliczane od dnia wymagalności poszczególnych rat pożyczki.

W piśmie procesowym złożonym na rozprawie dnia 24 listopada 2016 r. strona powodowa zajęła stanowisko, że wypowiedzenie umowy było skuteczne.

Sprawa została rozpoznana w postępowaniu uproszczonym.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 18 marca 2014 r. M. O. jako pożyczkobiorca zawarł z (...) jako pożyczkodawcą umowę pożyczki w kwocie 3.973,20 zł na okres do dnia 10 marca 2019 r.

(§ 1 umowy). Spłata miała nastąpić w równych ratach kapitałowo-odsetkowych płatnych do 10. dnia każdego miesiąca (§ 7 ust. 1 i 5 umowy), począwszy od kwietnia 2014 r. (pierwszy harmonogram spłaty). Pożyczka była oprocentowana według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez (...), przy czym początkowo oprocentowanie miało wynosić 13,99%

w stosunku rocznym (§ 2 ust. 1 umowy). Odsetki miały być naliczane od faktycznego zadłużenia przy założeniu, że rok ma 360 dni, a miesiąc 30 dni (§ 7 ust. 4 umowy).

Od zadłużenia przeterminowanego (...) miał pobierać odsetki w wysokości odsetek maksymalnych (§ 26 ust. 2 umowy). W okresie korzystania z pożyczki pozwany zobowiązał się do niezwłocznego informowania strony powodowej o zmianie m.in. miejsca zamieszkania (§ 16 umowy). W umowie zastrzeżono na rzecz (...) prawo wypowiedzenia umowy

w całości lub w części, jeżeli pozwany nie zapłacił w terminie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, po uprzednim poinformowaniu pozwanego

o konieczności spłaty zaległych rat w terminie 7 dni od otrzymania informacji o braku spłaty wymagalnej części zadłużenia. Okres wypowiedzenia wynosił 30 dni (§ 24 ust. 1 pkt 2 umowy).

Dowody:

Umowa z dnia 18 marca 2014 r. – k. 20-24, 55-59

Pierwszy harmonogram spłaty pożyczki – k. 87

Dnia 9 września 2014 r. ustał pobyt stały pozwanego pod adresem ul. (...) w G., który pozwany podał stronie powodowej jako jego adres zamieszkania przy zawarciu umowy pożyczki. Od tego momentu pozwany nie jest nigdzie zameldowany na pobyt stały lub czasowy.

Dowody:

Umowa z dnia 18 marca 2014 r. – k. 20, 55

Wydruk z bazy PESEL-SAD – k. 30-33

Wniosek pozwanego o udzielenie pożyczki – k. 83-84

Pismem z dnia 10 sierpnia 2015 r. strona powodowa wezwała pozwanego do spłaty zadłużenia przeterminowanego, które wynosiło 255,77 zł. Przesyłka została zwrócona do (...) z adnotacją o wyprowadzeniu się adresata.

Dowód:

Pismo z dnia 10 sierpnia 2015 r. z potwierdzeniem zwrotu do nadawcy – k. 60, 64

W piśmie z dnia 11 września 2015 r. strona powodowa zamieściła oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pożyczki z dnia 18 marca 2014 r. z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia ze względu na istnienie przeterminowanego zadłużenia w kwocie 342,06 zł (w tym kapitał 232,04 zł i odsetki 110,02 zł). Przesyłka zawierająca to pismo została zwrócona do (...) z adnotacją o wyprowadzeniu się adresata.

Dowód:

Pismo z dnia 11 września 2015 r. z potwierdzeniem zwrotu do nadawcy – k. 61-63

Strona powodowa przyjmowała, że na dzień 8 maja 2015 r. saldo niewymagalnego zadłużenia pozwanego wynosiło 3.242,98 zł.

Dowód:

Podsumowanie historii – k. 85

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny pozostawał między stronami bezsporny i został ustalony na podstawie dokumentów prywatnych złożonych przez stronę powodową. Dokumenty te stanowiły wiarygodny środek dowodowy, gdyż ich rzetelność i autentyczność nie zostały w toku procesu podważone.

Ze względu na niedopełnienie przez pozwanego obowiązku meldunkowego w nowym miejscu zamieszkania i niepodjęcie przesyłki sądowej wysłanej na ostatni znany adres należało przyjąć, że miejsce pobytu pozwanego nie jest znane, a wniosek strony powodowej

o ustanowienie kuratora procesowego zasługiwał na uwzględnienie (art. 143 i 144 k.p.c.). Mimo podjętych przez kuratora działań, w tym wizyty w ostatnim znanym miejscu zamieszkania pozwanego i poszukiwania pozwanego za pośrednictwem portali społecznościowych, nawiązanie kontaktu z nim okazało się niemożliwe.

Roszczenia dochodzone pozwem wynikają z umowy pożyczki (art. 720 k.c.). Zasadniczy zarzut pozwanego odnosił się do skuteczności wypowiedzenia umowy. Zarzut ten okazał się zasadny. Wypowiedzenie umowy jest jednostronnym oświadczeniem woli składanym innej osobie. Jak wynika z art. 61 k.c., oświadczenie woli jest złożone z chwilą, gdy doszło do adresata w taki sposób, że mógł on się on zapoznać z jego treścią. By zatem można mówić o złożeniu pisemnego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy pożyczki, pismo zawierające to oświadczenie musi dotrzeć do pożyczkobiorcy w sposób umożliwiający mu zapoznanie się z jego treścią. W toku procesu strona powodowa złożyła kserokopię potwierdzenia odbioru przesyłki z wypowiedzeniem z adnotacją o zwrocie przesyłki z powodu wyprowadzenia się adresata. Z taką samą adnotacją zwrócono wezwanie do spłaty zadłużenia wysłane miesiąc wcześniej. Prawdziwość ustaleń doręczyciela potwierdzają dane zgromadzone w bazie PESEL, według których pobyt stały pozwanego przy ul. (...). Łęgi 5/18 w G. ustał już we wrześniu 2014 r. W tym stanie rzeczy oświadczenie woli strony powodowej o wypowiedzeniu umowy nie dotarło do pozwanego w sposób umożliwiający mu zapoznanie się z jego treścią i – w konsekwencji – nie wywołało zamierzonych przez stronę powodową skutków prawnych. Nie ma przy tym żadnych podstaw do stosowania fikcji prawnej skuteczności doręczenia ze względu na przyjęcie przez pozwanego w umowie obowiązku informowania strony powodowej o zmianie miejsca zamieszkania. Obowiązek ten nie został obwarowany żadną sankcją, a zatem jego naruszenie może rodzić jedynie odpowiedzialność odszkodowawczą na zasadach ogólnych. Na marginesie należy zauważyć, że nawet gdyby w umowie przewidziano stosowanie w takiej sytuacji fikcji skutecznego doręczenia, zastrzeżenie to wymagałoby kontroli w świetle przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych. W rozpoznawanej sprawie nie ma jednak procesowej potrzeby szerszego omówienia tego problemu, gdyż przedmiotowa umowa nie zawiera wskazanego postanowienia.

Wobec braku skutecznego wypowiedzenia umowy obowiązuje ona nadal w pierwotnym kształcie, co pozwala na uwzględnienie powództwa jedynie co do rat, które – zgodnie z treścią umowy – stały się wymagalne przed dniem zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c.). Dla ustalenia ich wysokości Sąd przyjął następujące założenia wynikające z dokonanych ustaleń faktycznych i twierdzeń strony powodowej:

- niespłacony kapitał pożyczki na dzień 8 maja 2015 r. wynosił 3.242,98 zł (podsumowanie historii – k. 85),
- pozwany zaprzestał spłaty pożyczki począwszy od raty wymagalnej dnia 10 czerwca 2015 r., do tego czasu spłacił 14 rat, później nie dokonał żadnej wpłaty (wyciąg z ksiąg banku – k. 5, pismo procesowe z dnia 26 kwietnia 2016 r. – k. 19),
- niespłaconych pozostało 46 rat z 60 rat (pierwotny harmonogram spłaty – k. 86),
- oprocentowanie umowne uległo obniżeniu z pierwotnych 13,99% do 10% w skali roku, przy czym w okresie od dnia 1 stycznia 2016 r. wynika to ze zmienionych art. 359 § 2 i § 2¹ k.c.,
- pożyczka miała być spłacana w równych ratach kapitałowo-odsetkowych (§ 7 umowy).

Ze względu na zmianę oprocentowania pożyczki wystąpiła konieczność ponownego naliczenia wysokości raty kapitałowo-odsetkowej. W tym celu Sąd dokonał stosownych obliczeń, stosując wzór $R=K*((1+p)^n*p)/(1+p)^n-1$), wynikający z zasady równoważności strumieni pieniądza oraz wzoru na sumę wyrazów ciągu geometrycznego (zob. np. W. Bijak, M. Podgórska, J. Utkin, Matematyka finansowa, Warszawa 1994, s. 216), gdzie R to wysokość raty, K – pozostały do spłaty kapitał (3.242,98 zł), p – wysokość oprocentowania dla jednego miesiąca (tj. 10% rocznie /

12 miesięcy), n – ilość rat (46). Po podstawieniu otrzymano wysokość raty wynoszącą w zaokrągleniu **85,16 zł**.
 Obliczenia zostały wykonane w powszechnie stosowanym arkuszu kalkulacyjnym, a wysokość poszczególnych rat z rozbiem na część kapitałową oraz odsetkową przedstawia poniższa tabela:

Numer raty	Zadłużenie na początku okresu	Część kapitałowa	Część odsetkowa	Rata łącznie	Zadłużenie po wpłaceniu raty
1	3 242,98 zł	58,14 zł	27,02 zł	85,16 zł	3 184,84 zł
2	3 184,84 zł	58,62 zł	26,54 zł	85,16 zł	3 126,22 zł
3	3 126,22 zł	59,11 zł	26,05 zł	85,16 zł	3 067,11 zł
4	3 067,11 zł	59,60 zł	25,56 zł	85,16 zł	3 007,50 zł
5	3 007,50 zł	60,10 zł	25,06 zł	85,16 zł	2 947,40 zł
6	2 947,40 zł	60,60 zł	24,56 zł	85,16 zł	2 886,80 zł
7	2 886,80 zł	61,11 zł	24,06 zł	85,16 zł	2 825,70 zł
8	2 825,70 zł	61,62 zł	23,55 zł	85,16 zł	2 764,08 zł
9	2 764,08 zł	62,13 zł	23,03 zł	85,16 zł	2 701,95 zł
10	2 701,95 zł	62,65 zł	22,52 zł	85,16 zł	2 639,31 zł
11	2 639,31 zł	63,17 zł	21,99 zł	85,16 zł	2 576,14 zł
12	2 576,14 zł	63,70 zł	21,47 zł	85,16 zł	2 512,44 zł
13	2 512,44 zł	64,23 zł	20,94 zł	85,16 zł	2 448,22 zł
14	2 448,22 zł	64,76 zł	20,40 zł	85,16 zł	2 383,45 zł
15	2 383,45 zł	65,30 zł	19,86 zł	85,16 zł	2 318,15 zł
16	2 318,15 zł	65,85 zł	19,32 zł	85,16 zł	2 252,31 zł

17	2 252,31 zł	66,39 zł	18,77 zł	85,16 zł	2 185,91 zł
18	2 185,91 zł	66,95 zł	18,22 zł	85,16 zł	2 118,97 zł
19	2 118,97 zł	67,50 zł	17,66 zł	85,16 zł	2 051,46 zł
20	2 051,46 zł	68,07 zł	17,10 zł	85,16 zł	1 983,40 zł
21	1 983,40 zł	68,63 zł	16,53 zł	85,16 zł	1 914,76 zł
22	1 914,76 zł	69,21 zł	15,96 zł	85,16 zł	1 845,55 zł
23	1 845,55 zł	69,78 zł	15,38 zł	85,16 zł	1 775,77 zł
24	1 775,77 zł	70,36 zł	14,80 zł	85,16 zł	1 705,41 zł
25	1 705,41 zł	70,95 zł	14,21 zł	85,16 zł	1 634,45 zł
26	1 634,45 zł	71,54 zł	13,62 zł	85,16 zł	1 562,91 zł
27	1 562,91 zł	72,14 zł	13,02 zł	85,16 zł	1 490,77 zł
28	1 490,77 zł	72,74 zł	12,42 zł	85,16 zł	1 418,03 zł
29	1 418,03 zł	73,35 zł	11,82 zł	85,16 zł	1 344,69 zł
30	1 344,69 zł	73,96 zł	11,21 zł	85,16 zł	1 270,73 zł
31	1 270,73 zł	74,57 zł	10,59 zł	85,16 zł	1 196,16 zł
32	1 196,16 zł	75,19 zł	9,97 zł	85,16 zł	1 120,96 zł
33	1 120,96 zł	75,82 zł	9,34 zł	85,16 zł	1 045,14 zł
34	1 045,14 zł	76,45 zł	8,71 zł	85,16 zł	968,69 zł
35	968,69 zł	77,09 zł	8,07 zł	85,16 zł	891,60 zł
36	891,60 zł	77,73 zł	7,43 zł	85,16 zł	813,86 zł

37	813,86 zł	78,38 zł	6,78 zł	85,16 zł	735,48 zł
38	735,48 zł	79,03 zł	6,13 zł	85,16 zł	656,45 zł
39	656,45 zł	79,69 zł	5,47 zł	85,16 zł	576,76 zł
40	576,76 zł	80,36 zł	4,81 zł	85,16 zł	496,40 zł
41	496,40 zł	81,03 zł	4,14 zł	85,16 zł	415,37 zł
42	415,37 zł	81,70 zł	3,46 zł	85,16 zł	333,67 zł
43	333,67 zł	82,38 zł	2,78 zł	85,16 zł	251,29 zł
44	251,29 zł	83,07 zł	2,09 zł	85,16 zł	168,22 zł
45	168,22 zł	83,76 zł	1,40 zł	85,16 zł	84,46 zł
46	84,46 zł	84,46 zł	0,70 zł	85,16 zł	- 0,00 zł

Wykonanie powyższych obliczeń wymaga wiedzy i umiejętności na poziomie szkoły średniej, co wyklucza traktowanie ich jako wiadomości specjalnych wymagających dopuszczenia dowodu z opinii biegłego. Należy dodać, że opracowany na potrzeby niniejszej sprawy arkusz kalkulacyjny Sąd wykorzystał w pierwszej kolejności do obliczenia wysokości pierwotnej raty, uzyskując wynik (92,15 zł) bardzo zbliżony do wyniku powodowego banku ujętego w pierwszym harmonogramie spłaty (92,14 zł). Symboliczna różnica 0,01 zł może wynikać np. z niewynikających z umowy mechanizmów rat wyrównujących oraz przyjęcia innych reguł zaokrągleń.

Od czerwca 2015 r. do chwili zamknięcia rozprawy dnia 24 listopada 2016 r. nadszedł termin zapłaty 18 rat na łączną kwotę 1.532,93 zł (groszowe różnice wynikają z zastosowania do obliczeń arkusza kalkulacyjnego). Do tej kwoty powództwo okazało się zasadne i zostało uwzględnione w punkcie I sentencji wyroku na podstawie art. 720 k.c. W pozostałym zakresie powództwo należało oddalić jako przedwczesne, o czym orzeczono w punkcie II sentencji wyroku. O odsetkach za opóźnienie orzeczono na podstawie art. 481 k.c. Od rat, które stały się wymagalne w toku procesu, zostały zasądzone odsetki za opóźnienie od dnia następnego po umownym terminie zapłaty, tj. za rzeczywisty okres opóźnienia. Od sumy rat wymagalnych przed wytoczeniem powództwa zostały zasądzone odsetki od dnia wytoczenia powództwa, zgodnie z treścią żądania pozwu. Należy odnotować, że w obu przypadkach raty zawierały również część odsetkową, na którą składały się odsetki umowne (kapitałowe), co jest jednak dopuszczalne od dnia wytoczenia o nie powództwa (art. 482 k.c.).

O kosztach procesu orzeczono w punkcie III sentencji wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 100 k.p.c., zgodnie z wyrażoną w tym przepisie zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Strona powodowa wygrała proces w 43,61%, ponosząc koszty procesu w kwocie 2.282,76 zł, na które składały się: wynagrodzenie pełnomocnika procesowego będącego radcą prawnym w kwocie 1.200 zł, wykorzystana zaliczka na poczet wynagrodzenia kuratora procesowego dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego w kwocie 900 zł, opłata

sądowa od pozwu w kwocie 100 zł, opłaty skarbowe od złożenia pełnomocnictw procesowych łącznie 68 zł (4*17 zł), koszty notarialne poświadczenia pełnomocnictw – 14,76 zł. Pozwany wygrał proces w pozostałej części, nie deklarując poniesienia kosztów procesu. Po zastosowaniu zasady stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu Sąd obciążył pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów procesu do kwoty 995,51 zł.